

Nro 13.

A' FELS. R. TSASZÁRNÁK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Augustusnak 13-dik napján 1793.
éjztendőben.*

Római - Német Birodalom.

Moguntziának szemlélésére nemcsak a' köze-
tebb, hanem a' távolabb lévő tartomá-
nyoknak lakosai is tsuportonként mennek oda,
úgy annyira, hogy sokan szállást sem kaphatnak
magoknak a' városban. A' mint onnan íratik, 50
ezer bomba és haubitza golyóbis vettetett a' vá-
rosba bé négy hétig tartó kemény ostromolatá-
sa alatt. Igen keves épületet lehet ottan találni,
a' mellyet vagy tüzes, vagy hideg ágyú golyóbis
ne érdeklött, és meg ne sértett volna. Egygy
varga mester legény izüntelen nedvesen tartott
elő köté bőr ruhájával, sok bombát, haubitzá,

N

és tüzes golyóbist óltott el, és sok házat meg mentett ezen elmés találmánya által a' tűznek eméltő mérgétől.

A' Klúbistáknak vizsgáltaásokra Commissió rendeltetett ki *Handel* udvari tanácsos úr elő ülése alatt, melly mostan folyó hólnapnak első napján el is kezdődött. Kezelségre sok klúbisták vilfza bostátaték honnyaikba, úgy mindazonáltal, hogy ottan is strázsák vigyáznak réájok. — A' meg károsítatott épületek között leg többet szenvedett a' válastzó Fejedelemnek vára, mellyből ispozályt tsináltak a' Frantziák; a' leg pompásabb palotáknak falaik, alsó padoltatásaik, ablakaik, ajtaik, mellyeknek tsinosítása sok ezerbe került vala, úgy őszve rontattak, hogy telylyességgel meg nem lehet azokat jobbitani. Annak sok ezrekben került ékes kerte, hasonlónvá lett az Árábiai sivatag pusztához. — A' *Cassell* gyümölcös kerteknek drága élő fai, mellyek ennekelőtte sok ezer embereket tápláltak, minden munka és fárattság nélkül esztendőnként hozni szokott termésikkel, töveikből ki vágattatván, rakáson feküsznek. — *Kostheim*, ez a' természeti fekvése, 's ekesége által sok mező várasokat felül haladott falu, már most nagyobb részént hamva alatt halgat, és gyászollya előbbi ditsőségét. — A' *Hochheimi* kedves ízű nectárt termő hegyek hasonlók a' kopasz tarlókhöz. Eggy szóval, olyanná lett *Moguntziának* szép vidéke, mint volt hajdan *Judea*, avagy Zsidó Ország a' Babyloniai fogság alatt. Azoknak a' kereskedőknek, kiknek áruló bolyaikat a' Frantziák fel törvén, portékaikat erőszakkal el vették, tartozik a' N. Biztos *Blanchard* az okozott kárt meg fordítani.

A' Frantzia szabadságnak el hervadott fája, melly 13 hólnapig paradérozott *Moguntziának* piatzán, eggy taligán arra a' piatzra vitetett a' hóhér inasok által, a' mellyen a' Privilégyiumokat meg égették a' Frantziák és Klúbisták, ho-

lott egy fa teátrumon nagy rakás fa vagy on el kéizittetve, mellyen minden ékességeivel égyetemben meg fog a' szabadtság fája égettetni. A' rendelés szerént a' vén polgár mester és egy más klúbista, a' kik tudniillik a' privilegiumok közzé tüzet vetettenek, fogják a' szabadtság fája meg égettetésére rakásra hordatott fát is meg gyújtani, a' többi klúbisták pedig körös környül a' tűznél fütözni. Egy alávaló embernek, a' ki látván a' készületeket; így szóllott: *Kár a' szabadtság fájának meg égettetni*, a' fő strázsa háznál 25 páltza rakatott rongyos posscriptájára.

Filipsburgból érkezett levélből azt olvassuk, hogy múlt hólnapnak 27-ik napján, jókor reggel, 5 Cs. K. bataliont, 4 divisió; és *Condé* hertzegnek egész lovalságát ki indította, és az ellenség ellen küldötte Gróf *Wurmser* Generál. Fülébe menvén az ellenségnek a' Cs. K. seregeknek mozdulása, bé nem mérészlette azokat várni, hanem hirtelen vissza vonta magát. A' nevezett déi után 1000 lóval támadta meg a' *Condé* hertzeg lovas seregét, mellyel való tsatájában mindazáltal a' Cs. K. seregeknek segittségekre lett menetele miatt szerezentsés nem lehetett, sőt inkább nyakra före húzta magát hátrább. Sem az égygyik, sem a' más részről való veszteséget meg nem lehet határozni.

Spirából az a' kedves hir repüle hozzánk, hogy a' miolta Cs.K. és *Condé* hertzegkatonái előbb nyomúltak, *Belheimi* sántzaikból a' Frantziákat ki nyomták, és néhány ágyúikat el foglalták: azóltától fogva nem igen mutattyák magokat a' Frantziák, kiknek számok mintegy 9 ezer főre megyen *Landauban*. — Minapi ki tsapásokkor minden barmaiktól, és eleségeiktől meg fosztották a' *Rothi*, *Edelshejmi*, *Burbeilei* és *Gleisvelleri* lakosokat. Pintzéikben lévő boraikat el nem vihetvén magokkal, a' hordóknak fenekeiket bé verték, és felettébb sok kárt tettek szegényeknek. Némellyeknek, nevezetesen a' *Rothi* lakosoknak,

marháikat vizsgálta adatta a' *Laudaui* várnak fő kormányozója, *Vurmser* Generál közben járására. Úgy halljuk, de nem tudjuk igaz é avagy nem, hogy *Strafsburgot* bé zárták a' Cs. K. seregek, és *Landaunak* vidékén is 10 ezer Frantziák volnának bé kerítetve.

Austriai Belgyiom.

Hágából jött levélből olvassuk, hogy a' Frantziák keményen erősítik *Dunkerkt*, félvén attól, hogy nem sokára meg támadják azt az Anglus seregek. A' Frantzia N. Gyűlés biztossai *Lavallette* Generált, a' ki külömb-külob-mféle hűségtelenségekkel vádoltatott, meg fosztották hivataliyától; *Düfrezne* segédjét pedig árestomba tétették. Mind amaszt, mind *Custine* Generált avval vádollyák némellyek, hogy ők *Rüffel* várának által adásában titkon meg égygyeztenek volna a' Cs. K. seregeknek kormányozóival.

Valenciennes vára ostromlatásának kezdetében arról tusakodtanak az égygyesült seregeknek vezérjei, és a' földmérő tisztek, mitsoda úton módon lehetne, 's kellene annak bírásához leg könnyebben jutni? Ki egyy, ki másféle értelemben volt e' dolog felől. Az Angliai ártilleriának avagy pattantyús seregnek Obestere *Monckrif*, azt állatta, hogy 4 ezer embernek fel áidozása által leg könnyebben lehetne a' tzel el érní. Ellenben *Ferraris* Cs. K. hadi tármester, a' ki a' *Flandriai* és *Brabantzai* plánuma által igen szép hirt 's nevet szerzett magának, abban az értelemben volt, hogy *Vauban* plánuma szerént építetett erősségeket, a' mellyek közzé tartozna a' *Valenciennesi* vár is (*Vauban* igen híres és eszes Ingenieur Obester volt XIV. *Lajos* Frantzia király alatt) nagyobb formalitással kellene ostromlani, és a' mesterségnek regulája szerént bänni vele, így el meri fogadni, hogy 6 hetek múlván kevesebb ember vezteséggel juthatnak annak bírásá-

hoz. *Ferraris* hadi tármesternek értelme véteődött bé. Ahozkepest két részre osztattanak fel az egyesült hadi seregek u. m. egygy observatio, az az, az ellenséget szemen tartó, és egygy ostromló seregre; az *elsőbb*, mellynél 35 ezer emberek vóltanak, 3 lineában szállítottak *Valenciennes* előtt öt fertály mérföldre táborba; a' *második*, melly 25 ezer főre ment, minden nap 5 ezer embert küldött ki a' sántzoknak készítésekre. A' *circumvallatio*, az az, környül kerítő sántz, a' város előtt fél órányira kezdettetett el, és vitetett végben, többnyire sík helyen s. a. t. — Így ment a' dolog végben, mellynek az a' haszna vala, hogy sem *Custin* Fr. Generál az ostromoltaknak szabadításokra nem mehetett az öt szemen tartó sereg miatt; sem a' várba szorúlt Frantzia seregek ellent nem állhattanak az ostromlóknak.

Minekutánna az első lineán lévő Frantzia várak térdét fejet hajtottanak volna az őket mérgesen tsapkodott két fejű fekete sasnak, a' második lineán lévő Fr. várakra u. m. a' *Maubegi*, *Boucheini* s. a. t. erőiségekre került a' sór. F' végre 22 batalion gyalogsággal, 2 ezer táborig vadászokkal, és számos lovas seregekkel indult ki *Clairfait* hadi tármester *Bouchain* felé, olly fel tétellel, hogy akár mennyiben kerüllyön; még is meg támadja az *Abanchourt* mellett fekvő Frantzia tábort.

A' *Condei* várban lévő Frantziák között 118 Csász. Kir. gyalog katonák, és 13 pattantyúso vóltanak, a' kik múlt elztendőben által szökte nek az ellenséghez. — Sokan a' fogságba esett Frantziák közzül a' capitulatio szerént le tévén fegyvereiket, meg tsókolták azokat, és sirtanak. Az a' nehézkes Fr. affzony, a' ki *Custine* Generálnak kérésére *Valenciennesből* ki bortsáttatott, Párisba akarván menni, meg fogattatott, és ismét *Condébe*, 's onnan *Monsba* vitettetett által.

Török Ország.

A' *Kapután Basa* (igy nevezetik a' török hadakozó hajós seregeknek fő kórnányozója, és mindenkor 3 ló farkú zászlós Basa szokott lenni). Juniusnak végén indult ki Konstantinápolyból, és a' Török Császárnak parantsolattyára a' fejec tenger felé vette úttyát. — Maga az ifjú Császár III *Selim* egész *Háremjével* égygyütt a' *Ketohanai* nyári mulató palotába ment ki, a' hová valameddig ő ott leszen, udvari tselédein kívül, életének veszedelme nélkül, senkinek is közelíteni nem szabad (m).

Frantzia Ország.

A' revolutionális itilő széknek biráji, tömlötzre vettették azt a' hóhér inast, a' ki *Corday Sarlottának* testétől el metzetett fejét, midön azt a' nézőknek mutatta vólna, artzúl tsapta. Juliusnak 18-ik napján égy 20 esztendős, *Caenben* született *Malherbe Károly Lajos* nevű ifjú *gvilotinoztatott* meg, hogy ennekelötte 2 esztendővel hazájából ki költözött, de ismét vissza ment oda. Életének utolsó szempillantásfaiban is ezt kiáltotta: *Éllyen XVII Lajos Király!* Égygy olly ember által árultatott el, a' kinél 2 ezer livráért vett fel magának szállást. Az a' festő is, a' ki ezen szállásra útásította őtet, 8 esztendeig való lántzraés 6 óráig akasztófához való köttetésre ítéltetett. Az utolsóbüntetése *Malherbe* feje vétetése után, mingyárt

(m.) *Harem* betű szerént olly sz. helyet jelent, mellybe semmi idegen embernek nem szabad bé lépni. *Haremnek* nevezetik, a' Törököknél, Persáknál, 's más napkeleti nemzeteknél a' házaknak az a' külön választa-

végbe vitetett. Hogy el ne felejtjük *Corday Sarlattának*, életének utolsó szempillantásaiban mutatott álhatalossága bámúlást okozott a' nézőkben. A' *Moguntziai* küldött *Lux*, egygy írást botsátott ki, mellyben azt javasollya a' publicumnak, hogy ezen személynek emlékezetére, illetén fel írással való oszlopot kellene emelni: *nagyobb volt Brutusnál.*

Houchard Generál eggynehány zenebonára és pártosságra ingerlő írásokat küldött a' N. Gyűlésnek, mellyeket a' *Burdegáliai* lakosok nyomtattanak és osztoztattanak ki a' hadi seregek között, a' katonáknak el tsábitatásokra, és az új constitutiótól való el idegenitetésekre, mellyek Jul. 20-ik napján tartatott ülésben fel is olvastattanak. *Aldite* nemzeti biztos avval kívánta a' nemzetnek képviselőit leg közelebb meg vigasztalni, hogy a' közönséges társaságnak seregei a' *Marsiliaikat* nemcsak meg vették, hanem ennek felette *Avenióból* és *Orangéból* is ki űzték, tőlök 5 ágyúkat el nyertek, nevezetesebb Előjáróik közül ötöt el fogván *Grenoblébe* küldötték, hogy az *Allobrogusok* (igy nevezettének Provinciának hajdani lakosai) a' *Marsiliaiak* által tömlöztökre hanyattatott patriótákat meg szabadították, hogy a' *Dubai* és *Jurai* osztaályok a' N. Gyűlés ellen hozott végzéseiket visszavonták s. a. t. Ezeknek jelentetések, és rendkívül való örömmel

tott része, mellyben az asszonyok laknak, és a' hova férjeiken, és herélt férfi tselédjeiken kívül, senki bé nem botsátatik. — A' Török Császárnak *Haremjéről*, feleségeinek számáról, és a' *Háremi* szokásokról bőven írtam *Osmanografiámnak* 1-ső részében; a' kinek tettezni fog, ottan meg olvashatja.

Iett hallások után, három nevezetes végzéseket hozott a' N. Gyűlés; 1. hogy a' közönséges dolgokat végre hajtó tanács (Commissio Executiva) jegyezné és adná fel a' Fr. közönséges társaságnak más Európai udvarokhoz küldetett, és más idegen udvarbeli követeknek neveiket. (Úgy tartjuk, hogy mind a' két rendbelieket könnyű lesz nékiek meg számlálni, mivel csak a' Stockholmi, Koppenhági, Nápolyi, Florentzai és Római udvaroknak ízenvedték meg, még eddig magok közt a' Fr. köz társaságnak követeit.) — 2. Hogy a' melly tengerre fekvő városoknak, és tartományoknak polgári előjárói, a' Fr. köz társaságnak tengeri erejét erőteljéníteni, hadakozó és kereskedő hajóit fel tett szélyokban akadályoztatni kíványják, a' revolutionalis itilő szék eleibe idéztesenek, és halállal büntettesenek meg. — 3. Hogy a' melly hajós kapitány, vagy más fellyebb való rangú tiszt az illy pártos osztlályok által magát el tsábitatni engedéni, és parantsolatlyainak engedelmeskedni fog, halálra itiltesen.

Juliusnak 20-dik napján tartatott gyűlésben azt javasolta egy valaki a' nemzet képviselőinek, hogy ennekutánna semmi követeket nem kelene más Európai uralkodó udvarokhoz küldeni, sem azoknak követeiket magok közt meg szenvedni. E' dolog a' közönséges jóra vigyázó Commissiónak adattatott által a' meg vizsgálás végett. Következett napon azt végezte többek közt a' N. Gyűlés, hogy semmi tudós írónak írásait avagy könyveit másoknak utánna nyomtatni, 's az által a' könyv szerzőnek kárt tenni szabad ne legyen, sőt hogy ezen jussal halála után 10 elzenteideig maradékai is bírhasanak.

Jul. 21 napján tartatott ülésben 46 millió és 860 ezer livra rendeltetett a' táborige eseségeknék bé szereztesésekre, úgy mindazonáltal, hogy a' táborige Commissariusoknak fejei, a' kikre t. i. vá-

gyon a' tábori magazinokra és eszközökre való vigyázás bizattatva, minden továbbra való halálzás nélkül szoros zámat adjanak eddig való sáfárságaikról. Ezen Gyűlésben keményen beféltett *Hiebert Custine* Generál ellen, és azt javasolta, hogy mivel nagy gyanúság vagyon ellene, mintha ő is titkon tzimborázott volna a' Frantzia köz társaság ellenségeivel, szoros kérdőre vonatrafson, minden írásai pészétteltésenek el, és vizsgáltsanak meg. Tettzett a' javasolás, és mingyárt a' végeztetett el. — 1. Hogy *Custine* dolgának vizsgálására egy Commiszió rendeltsen. 2. Hogy a' köz jóra vigyázó deputatió árgusi szemekkel vigyázzon réá, hogy valami úton módon el ne szöknessen.

Jul. 23 és következett három napjain tartott ülésekben többnre azoknak az osztályoknak leveleik olvastattanak fel, mellyek ismét meg békéltetnek a' N. Gyűléssel, és tellyes meg elégedéssel fogadták el az új constitutiót. — *Lyon* városának lakosai is kívánnják annak foglatytyát tudni, hanem az előjárók meg nem akarják annak közönséges ki hirdettetését engedni. Eképen irnak e' tárgyról a' Párisi közönséges levelek, sőt még azt is hozzája teszik, hogy *Lyon* városának két polgári előjárói ki mentenek volna a' N. biztosokhoz, azoknak magok közzé való bé hívásokra, így szólván nékiek: *Ugy halylyuk, hogy a' N. Gyűlés, és a' Párisiak minket Rojalistáknak tartanak, holott mi Juliusnak 14-dik napján meg esküdtünk a' Frantzia köz társaságnak fel oszthatatlanságára; foederalismussal, az az, különös szövetség tétellel vádoltatunk, holott mi készek vagyuk az új Constitutiónak bé vételére.* A' N. biztosok félvén az eleikbe hányt törtől, bé nem mentek *Lyonba*, mint olly városba, mellyet a' N. Gyűlés haza árúlónak lenni mondott, és még eddig vizsza sem vonta végezését.

Jul. 24-ik napján négy nevezetes végzést hozott a' N. Gyűlés.

1. Hogy minden Frantzia lakos, a' ki lakó helyét el hagyván, Lyonba, Marsiliába, Burdegaliába és Caenbe által ment, hogyha 8 nap alatt hoonyába vissza nem térénd, olyba tartattafson, mintha Fr. Országból ki költözött volna, és legottan foglattattafson el minden öröksége.

2. Hogy a' melly polgári Előjárók katonákat verbuáltak olly véggel, hogy azokat Páris városa ellen küldjék, az azok által okoztatott költséget önnön magok fizelsék meg.

3. Hogy 3 commissió rendeltessen, és mindenik öt öt személyből állyon, mellyeknek egygyike egy új polgári törvényes könyvet készítsen; a' *másik* talállyon eszközöket a' Finantiának meg jobbitására; a' *harmadik*, az új constitúciónak vezérlése szerént tsinállyon politiai, az az, a' jó rendtartásról való törvényeket.

4. Hogy minden tábori liferánsok, az az, tábori eleséget, 's eszközöket bé fzedők fogattassanak meg, és számadásoknak meg vizsgálattásáig őrizetben tartassanak.

Hadi Történetek és Környül állások.

Valenciennes meg vétetésének környül állásait még eddig magunk sem tudtuk, azért nem is közölhattük Erd. Olvasóinkal. — Most már, minekutánna e' folyó hólnapnak 8 napján Gróf *Dietrichstein*, Cs. K. Ingenieur Obristlajnant, mint Kurir ide érkezett, és 36 sípos postilion előtte való menetelek, és 6 posta officér kisírések mellett Béts városába bé jött, a' nevezetesebb úttzakat bé járta, és a' Fels. udvari Cancelláriánál lováról le szállván, a' Hadi Tanáts Előülőjének Gr. *Wallis Mihály* Feldmarsalnak írásban által adta volna ezen kellemetes történetnek le írá-

sát: mi is kötelességünknek lenni ismérjük, mind a' nevezett vár ostromlásának utolsó környül állásait, mind annak fel adattatásának pontyait magok valóságokban elő adni.

Látván azt *Valenciennes* várának fő kormányozója *Ferrand* Fr. Generál, a' ki ennekelötte néhány hetekkel keményen pökte a' markát, és azt felelte *Koburg* hertzeg hozzá ment postájának, hogy kézbebb leszen őriző katonáival égyüüt a' kö-falaknak kövei között el temettetni, mint magát fel adni; látván mondom, ez a' kemény nyakú hadi vezér, hogy mind ő magára, mind a' lakosokra nézve tanátsosabb lenne a' gyözedelmes seregeknek engedni, mint a' fzerentsének bizonytalan ki menetelére támaszkodni, Juliusnak 26-ik napján fegyver nyugvást, és a' capitulatio megfontolására való időt kívánt magának engedtetni. Még égyezett ugyan abban *Fridrik Yörki*, vagy inkább *Eboraki* hertzeg, a' *Valenciennesi* vár ostromoltatásának fő kormányozójával; úgy mindazáltal, hogy az alatt sem szüntenek meg az ostromló vitézek, a' transchéknek, és más ostromló eszközöknek készittetésektől, olly fel tétellel, hogy ha a' capitulatio tökéletességre nem menénd, azonnal ismét hozzá kezdhessenek az ostromlás folytatásához, és a' mint már el végeztetett vala, a' várnak erőszakosan való meg vételéhez. A' fegyver meg szűnés tsak 24 órákig engedtetett, u. m. Jul. 27 napjának reggelétől fogva, következett nap reggelig. Ekkor néhány Fr. biztosok menvén ki az *Eboraki* hertzeg táborához, a' capitulatiónak pontyait fel tették, mind két részről alá írással meg erősítették, a' kezeseket egymásnak meg küldötték, és mingyárt akkor által adattatott a' Cs. K. seregeknek a' *Citadella*, avagy külső erősség, és a' *Cameraki* kapu. Juliusnak 30-dik napján *Unterberger* G. M. az artilleriától, *B. Froom* Ingenieur-Obester, egy Cs. K. hadi Commissarius, egy tábori Magazinarius, és egy provincialis Commissarius a' várba a' capitulatiónak ereje metlett bé küldet-

tenek, az ott lévő hadi eszközöknek; magazinoknak, és más ott találtatandó hadi készületeknek által vétetésekre.

Augustusnak 1-ső napján reggel az egész Fr. őrizet, melly mintegy 7000 főből állott, *Ferrand* Gen. vezérlése alatt a' *Camarakai* kapun ki masirozott a' várból, a' melly előtt a' Cs. K. nem különben az Anglus-Hannoverai és Hallsziai seregek két sörban állottanak, annak végén egy batalion quartét formáltak, mellybe bé menvén a' Fr. katonák, fegyveiket le rakták, és mint hadi-foglyok, két divisió lovaság által *Auvesne le Secig* kisírtettenek. — A' Fr. őrizetnek ki menetele után mingyárt *B. Lilien G. M.* küldtetett bé a' várba 5 batalion gyalogsággal, és egy escadron lovasággal. Következett napon *Te Deum* laudamus tartattatott a' várnak szerentsésen lett elvételéséért.

Az Eboroki hertzeg, és *Ferrand* Fr. Generál között végbe ment capitulatiónak fel jegyzésében azt a' rendet fogom tartani, hogy: *elsőben*, a' *Ferrand* által fel tétett pontokat; *másodszor*, az Eboraki hertzegnek azokra adott fejeleteit fogom le írni.

Ferrand Generálnak kívánságai ezek voltak;

1. Hogy a' Fr. őrizetnek, és az ahoz tartozóknak minden hadi betsület adattalson meg.

2. Minden hadi készületeit, ágyúit, egygy szóval, minden hozzá tartozó bútorait, és ezközeit szabadon el vihesse magával.

3. Hogy a' capitulatiónak végbe menetele után hat nappal minden fegyverével, bagázsiajával és lovaival, hadi muzsika szó alatt, lobogózászlókkal, minden ágyúival költözhesen ki a' Fr. őrizet a' *Turnai* kapun, és a' Fr. köz társaságnak abba a' részébe mehessen, a' melly *Ferrand* Generálnak leg alkalmasabbnak lenni látatik.

4. Hogy a' hátra maradandó ártilleriát, és több hadi készüléteket a' Fr. Garnisonnak ki költözése után 8 nappal lehessen onnan t. i. a' várból ki vinni.

5. Hogy a' bagazsiáknak el vitetésekre, és a' tiszték alá szükséges lovakért, az éggyezés szerént fizethessenek meg.

6. Hogy 12 fedett szekerek mehessenek onnan ki, minden meg vizsgáltság nélkül.

7. Az el vitettendő beteg katonák alá az ostromlók adjanak szekereket.

8. A' kiket pedig betegségeknek sullya miatt még most el nem lehetne vinni, azok maradjanak mostani ispotályaikban, és egy hadi biztosnak és officérnek gondviselésék alatt tápláltassanak a' Fr. köz társaságnak költségén. A' midőn pedig meg gyógyulándanak, hasonlóképen szükséges szekerek adattassanak alájok.

9. Hogy a' népnek képviselői, és mindazok, a' kik a' köz társaságnak szolgálattyaiban vagnak, részt vehessenek a' katonáknak engedtetendő capitulatiónak pontyaiban.

10. A' fzkött katonák mind két részről azon seregnél maradjanak, a' mellynél most vagnak, a' hadi foglyok pedig váltattassanak fel.

11. Hogy a' Fr. őrizethez, és polgári hivatalhoz tartozó irások hagyattassanak meg nállok.

12. Hogy nemtsak a' város lakosainak, de még az oda bé futott embereknek és hivatalosoknak se legyen semmi bántások, sem személyeikre, sem vagyonaikra nézve, és oda mehessenek, a' hová nékiek tettzeni fog.

13. Hogy a' jó rendnek fenn tartása, és a' lakosok személyeinek, 's javaiknak bátorsága végett, mind addig hivatalyaikban maradhassanak a' polgári előjárók, és ítülő székek, valameddig más rendelés fog irántok tétettetni. — Hogy azoknak végezéseik meg maradjanak, és senkinek közülök semmi bántodások ne legyen a' miatt, a' mit ők végeztenek, vagy a' mint ők az igazgatást vitték.

14. Hogy senkinek maga értelméért, akár minémű legyen az, avagy az ostromlás előtt, és az alatt mondott szavai miatt bántódása ne legyen.

15. Ne legyenek a' lakosok kötelesek házaiknál katonát tartani.

16. Eggy lakos se kényszeritessen katonai szolgálat tételre, sőt a' ki eddig tett is, úgy tartatasson, mintha nem is tett volna.

17. Sőt semmi katonai erős dologra ne kényszeritessenek.

18. Azoknak, a' kik másutt akarnának letelepedni, szabad legyen minden ingó bingó vagyonaikkal a' városhól ki költözni, ingatlan jószágokat pedig 6 hólnap el folyása alatt másoknak, szabad tettzések el adni.

19. Hogy azok, a' kik ismét vissza térni, és ottan le telepedni kívánnának, ismét fel vétetessenek, és egyenlő jussal birjanak a' több lakosokkal.

20. A' frantzia pénz, nevezetesen az asig naták maradjanak mostani folyamattyokban.

21. A' közönséges társaság által el adattott jószágoknak birtokában maradjanak a' vévök.

22. Hogy az egész közönség maradjon meg minden ingó és ingatlan vagyonaiknak, nevezetesen élelmére tartozó gabonás gyűjteményéinek bátorságos birásában.

23. Hogy mind a' collegiumok, mind az ispotályok, mind más kégyes fundációk szabadosan és tsendesen birhassák ingó és ingatlan örökségeiket.

24. Hogy minden adosságok, mellyeket az ostrom előtt és az alatt tettenek a' polgári előjárók, a' hadi tisztek, és a' mellyeket vagy már ki fizettek, vagy ennekutánna ki fizetni fognak, törvényeseknek lenni tartassanak.

25. Hogyha a' jelenvaló capitulatióban valamelly ki fejezés és fel tétel felől kétség támad.

na, a' Fr. őrizetnek és lakosoknak javokra magyaráztatson meg.

Irattak Valenciennesben, Juliusnak 27 napján 1793-ikban a' Fr. köz társaságnak 2-ik elzttendejében.

Ferrand Divisions Général
és vár Comendánsa.

Mellyik pontokat hagyta, vagy nem hagyta légyen meg az Eboraki hertzeg, mellyeken tett igazítást, és mitsodásokat töldott még azokhoz, jövő postával fogom meg inni.

B é t s.

A' *Gömör és Kis-Hont* Vármegyei vas hámosos birtokos urak, gondolóra vévén, Felséges urúaknak mostani temérdek költekezéseit, jobbágyi hívségeknak ki nyilatkoztatására, tehetségekre képest mintegy 900 aranyból álló hadi segedelemül való ajándékot rendeltének, és küldötteknek Tek. *Sturmán Márton*, *Gömör*'s több Tek. Vármegyének Tábla bírása, és ugyan Tek. *Gömör* Vármegye Vice Notáriussa Tek. ifjabb *Gömör János* urak által. A' nevezett biztos uraknak múlt Pénteken, u. m. 9 ik Aug. volt ő Felségénél audentiájok, és a' mint előre is képzelnick lehetett, kegyelmessen fogadtattak Fels. Urunk által. Minthogy vas hámosos birtokos urak küldöttek ezen hadi segedelemet, ollyatén módon kívánták ajándékjaikat bé nyújtani, melly által a' vas hámos, annak munkásai és eszközei elő adattatnának. Ahozképest *Lötsei Szab. Kir.* városban lakos nevezetes ezüst mives *Szathmáry Dániel* úr által készítettének egy finom ezüsből való alkotmányt u. m. egy négy szegeletű táblát, mellynek egygyik végén egy ezüst ülő, 's mellette egy hámosos legény állott, pörölyt tartván kezében. Az alkotmánynak másik végén egy hámosor vala elő adattatva. Az ülön volt egy ezüst fő, mellyben vala a' hadi segedelem, tsupa arany

pénzbe bé rekészttve. Felül az hámor tetején ezen chronosticon, avagy elztendőt mutatató szók valának:

FrancIsCo Caesari pIo ab ferrI CVLtorIbVs
göMörIensIbVs beLLO gaLLICo VoVetVt
et offertVt.

alól pedig ezen deák versek.

Munera parva quidem, nec tanto Caesare digna.

Hic fero, quae ferrum GömörIense dedit:

Optimus at Princeps, quae fidus subditus offert,

Suscipiet grata, quantulacumque manu.

Ezen ekként le irt ajándékot bé vivén a' nevezett biztos urak ö Felsége eleibe, Tekintetes *Sturmán Márton* úr, a' ki mind külső. tekintete, mind ékes és gyökeres beszédei által ö Felségének egész figyelmetességét magára vonta, egygy szép órátiót mondott Fels. Urunk előtt, mellyben követtségének okát adta, kezében tartván a' fellyebb le irt ezüst alkotmányt, és midön beszédjében azon tárgyra ért volna, hogy a' Gömör és Kis Hont Vármegyékben lakó hámosos birtokos urak ö Felségének hadi segedelemmel lenni kívántak, az ezüst alkotmányt alsó lapján ki nyúló sinórkát meg rántván, ezüstből készült hámosos legény pörölyt fel emelte, és úgy meg ütötte az ezüst fejét, hogy abból legottan ki omiottanak a' szép aranyok. Valósággal elmés, és mind az adományhoz, mind az adókhoz alkalmaztatott találmányvölt ez, és annyival kedvesebben vette ö Felsége ezen ajándékot, a' mennyivel elmésebb és váratlanabb volt annak által adattatása, mellyet illyetén szavaival jelentetett ki ö Felsége: *Köszönöm azoknak, a' kik ezen ajándékhoz járúttanak addig is, meg írás által meg köszönném azt.*

Bé nyújtott instántziájokban azért esedeztnek a' biztos urak, hogy ö Felsége méltoztatsa a' Gömör és Kis-Hont Vármegyei vas hámosos birtokos urakat, előbbi jufsaikban és szabádisgaikban meg tartani, mellyet kéítség kívül meg is fognak nyerni.

Doct. Decsy Sámuel.